

Evangélikus Kántorlevél

— Szerkeszti: Finta Gergely —

BEKÖSZÖNTŐ

„Jöjj, népek Megváltója!”

Az Evangélikus Kántorlevél első megjelenése alkalmából szeretettel köszöntjük soraink olvasóit, elsősorban egyházunkban szolgáló kántorainkat. Úgy érezzük, valamire nem figyeltünk, s most ezt a mulasztást szeretnénk pótolni.

A kántorképzéssel, a kántorutánpótlással mindig sokat törődtünk. De ha valaki elvégezte a kántorképzőt, s maga nem tartotta továbbra is a kapcsolatot Fóttal, vagy kántortestvéreivel, magára maradt. Most e levélen keresztül szeretnénk összekötő kapocs lenni szolgáló kántortestvéreink között. Kívánjuk, hogy ne csak a Kántorlevél legyen mindannyiunk gyarapodására, hanem sok értéket nyerjenek a Testvérek a Magyar Egyházzene cikkeiből is, melyet a szakma legjobbjai írnak. Így az ökuméne is megvalósul: részesülünk egymás kincseiből.

Amikor e sorokat írom, advent első napja van. Ez a szám „adventi szám”. Ezért választottam Ambrosius püspök ősi himnuszát mondandóm mottójául. Az ne zavarjon bennünket, hogy amikor e cikk kézbe kerül, már karácsony után vagyunk. Az advent üzenete minden kezdetben jó segítség. „Jöjj, népek Megváltója, így kér a föld lakója.” Ezt az ősi kiáltást nem tudom úgy énekelni, hogy eszembe ne jusson Pál apostol Rómabeliekhez írt levele 8. részének 19. verse: „A teremtet világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.” A világ sóhaja ma nagyon hallható. Néha panaszáradat, néha fájdalommal teli jajdulás, máskor eget ostromló kétségbeesett segélykiáltás vagy hangot sem ejtő megbékíthetetlen belső nyugtalanság és hiányérzet. Ki segít rajtunk?... Az ősi himnusz könyörgése napjainkban nagyon aktuális.

Mi, kántorok a szent muzsika szép világában élünk. De meg kell hallanunk a világ sóhaját. A világ várja Isten fiainak megjelenését, azokét, akik már részesültek Isten kegyelmében. Akik tudják, hogy a gyógyulás Jézusnál van.

Az Úristen csodálatos eszközt adott a kezükbe: a *musica sacrát*, amelyben az Isten igéje és a zene együtt hangzik. Márpedig Isten igéje és a zene együtt a beteg szívnek a legjobb orvosság. Legyünk orvosai felebarátainknak, legyünk „Istennek fiai”, akiknek hitéből és békességéből erőt meríthet a segítségért kiáltó. Mert erre hívtunk el. Kántorságra. Arra, hogy Isten evangéliumát a világba énekeljük.

Trajtler Gábor

* * *

1995 májusában Bence Gábor kapott megbízást a fóti Evangélikus Kántorképző Intézet vezetésére. A következőkben az ő beszámolóját olvashatjuk az elmúlt nyár három tanfolyamáról.

Nyári kántorképző tanfolyamok Fóton

Fóton, az Evangélikus Kántorképző Intézetben idén is megtartottuk nyári előkészítő tanfolyamainkat. A két háromhetes és egy kéthetes tanfolyam célja, hogy a résztvevő fiataloknak indíttatást adjon az évközi elmélyült egyházzene-tanulásra. Ezért e tanfolyamok tábor-jellegűek, ahol igen intenzíven foglalkozik az elkötelezett gárda a reá bízottakkal, s ahol mód nyílik az evangélicizációs munkára is.

Az egyes tanfolyamok vezetői (*Finta Gergely, Ecsedi Zsuzsa és Dr. Balás István*) maguk gyűjtötték össze a táborok zenetanárait s kérték fel a szolgáló lelkeseket, így mindhárom tanfolyamnak sajátos arculata alakulhatott ki.

Az orgona tantárgy előadói végzős (ill. frissen végzett) orgona- és egyházzenesz szakos főiskolai hallgatók voltak, akik fiatalságukkal közel álltak tanítványaikhoz, szakmai tudásuk azonban a tanításhoz szükséges tekintélyt biztosította számukra. Szép és jelentős előrehaladást jelentett sok résztvevőnek e néhány hét: mód nyílt a napi kántori teendők gyakorlása mellett a zenei nyelv mélyebb összefüggéseinek felvillantására is a kamarazenélésben, az improvizálási gyakorlatokban, egy-egy orgonamű többféle értelmezési lehetőségének vizsgálatában.

Egyre igényesebb a zeneelmélet-szolfézs tárgyak oktatása is. A jelentkezők előképzettségéhez alkalmazkodva, tanfolyamonként hat-nyolc szinten is oktatták a résztvevőket.

Szomorú tapasztalat azonban, hogy a gyülekezeti énekek ismertségi foka visszaesett az utóbbi években. Erre a tanfolyamvégi ún. énekversenyek derítették fényt, amelyeken néhány kiemelkedő teljesítmény mellett bizony azt kellett látnunk, hogy csökkent a hallgatók éneklési kedve. Ez talán otthoni gyülekezetük hanyatló éneklési buzgóságára utal, vagy arra, hogy a jelentkezők év közben nem vesznek rendszeresen részt az istentiszteleti életben. Így igen nagy feladat hárult az énekkartókra: reméljük, hogy eredményeiket már a következő években láthatjuk.

A nyári tanfolyamok egyik központi tevékenysége az énekkari munka. A karvezetők – Ecsedi Zsuzsa és Balás István – igyekeztek olyan művekkel megismertetni a kórustagokat, amelyeket otthoni környezetükben is használni tudnak. Emellett szempont volt az is, hogy az evangélikus gyülekezeti énekkarok által kevésbé énekelt repertoárt is megismertessék. Így az énekelt anyagban szerepelt Byrd, Purcell valamint Vulpus és Buxtehude néhány műve ugyanúgy, mint Lotti egy miséje s az Eperjedi Graduál néhány többszólamú tétele. Az odaadó, magával ragadó munka eredményeként a tanfolyamok ideje alatt több külső szolgálatot is vállalhatott egy-egy kórus: énekeltek a fóti evangélikus és katolikus templomban egyaránt (istentiszteleti és koncertkeretben), de közreműködtek a keresztyén-zsidó nemzetközi tanács ünnepén is. Az augusztusi tanfolyam kórusa pedig a Deák téri templomban tarthatott zenés áhítatot sokak örömeire.

A nyári kórusmunka a két kiváló karnagy vezetésével a munkaévben is folytatódik. A Mandák-kórus tagjai havonta egy hétvégére összegyűltek gyakorlásra az ország legkülönbözőbb helységeiből; ősszel Győrben és környékén, télen pedig Nógrád megye gyülekezeteiben vállaltak szolgálatot.

Bence Gábor

* * *

Evangélikus kántorlapjainkon szeretnénk rendszeresen bemutatni egy-egy gyülekezet vagy egyházmegye zenei életét. Elsőként a kelenföldi ének- és zenekar fiatal karnagyát, Bence Gábort kérdeztem.

Egy gyülekezet egyházzeneje – Kelenföld

F. G.: *Milyen munkaágak jellemzik gyülekezeted zenei életét, milyen hagyományokra tekinthettek vissza ezekben?*

B. G.: Mielőtt leltárszerűen felsorolnám a zenei tevékenységeket a gyülekezetben, hadd kezdjem avval, hogy e tevékenységek céljáról szólok. Mert a gyülekezet nagysága és a kelenföldi templom többé-kevésbé centrális elhelyezkedése meg-megújuló kísértést jelent, hogy egyházzeneink öncélú művészkedéssé váljon. Minden zenei munkaterületnek az egyház liturgiájába kell bekapcsolódnia úgy, hogy az egyházzenevel foglalkozók tagjai legyenek annak a gyülekezetnek, amelyben szolgálnak.

Protestáns gyülekezetről lévén szó, természetes, hogy a legrendszeresebb szolgálat az istentiszteleti orgonajáték, a gyülekezeti ének előkészítése és kísérése. *Sulyok Imre* zeneszerző és orgonaművész 1951 óta látja el ezt a feladatot példamutató alázattal és odaadó szakértelemmel. Varázslatos személyiségen és hitén túl a liturgikus zenéhez való hozzáállását az teszi hitelessé, hogy azon kevesek közé tartozik, akik zeneszerzői, karnagi és orgonaművészi tanulmányaik után elvégezték az akkor még létező zeneakadémiai protestáns egyházzenei szakot is. Hálás vagyok azért, hogy gyermekkorom óta figyelhettem szolgálatát, amelyben mindig a liturgikus szempontok voltak a meghatározók.

Gyülekezetünknek nem sokkal a templom megépülése után énekkara is alakult, melynek karnagya eleinte *Wettler Jenő*, majd *Kapi-Králik Jenő* volt (mindketten az evangélikus kóruskultúra nagy alakjai). 1951-től 1980-ig az énekkart is *Sulyok Imre* vezette, és ekkor vettem át tőle a stafétabotot. Az ötvenes-hatvanas években az egyházi zene számúlvá vált a koncertpódiumokról, sokakat vonzott hát a templomi kórus. A liturgikus funkciók mellett kulturális missziót is jelentett ez a munka: egy sor akkori kortárs szerző művét mutatta be a kórus. Ma a reformációt követő két évszázad máig meghatározó evangélikus hagyományait igyekszünk életben tartani, sőt „újraélni”. Visszatérő örömforrás és megerősítés a századokkal előttünk járók hitvalló zenéjébe bekapcsolódni.

Az énekkar mellé 1988-ban kamarazenekar is alakult. Szükségét éreztük annak, hogy az addig alkalmanként összetrombitált hangszeres együttest rendszeres próbákat vállaló, összeszokottabb zenekar váltsa fel.

F. G.: *A gyülekezet mely rétegeből kerülnek ki a zenekari együttesek tagjai?*

B. G.: Mint mondtam, fontosnak tartom azt, hogy az istentiszteleteken zenei szolgálatot végzők a gyülekezet tevékeny tagjai legyenek. Ennek legtermészetesebb módja az, ha a zenei tehetséggel megáldott gyülekezeti tagok kapcsolódnak be a közös zenei munkába. A fordítottjára is van azonban példa: nem ritka az sem, hogy valaki eleinte csak a zeneművek miatt jár közénk, és ezen keresztül kapcsolódik később a gyülekezet egészéhez.

A kórus létszáma úgy harminc-harmincöt fő, elsősorban gimnáziumi és főiskolás diákok, fiatal pályakezdők. Zenei iskolázottsági szintjük elég jó, ezért viszonylag gyorsan meg tudnak tanulni egy-egy új művet, sőt nem egy közülük kisebb szólófeladatokra is vállalkozik.

A zenekarosok egy része konzervatóriumban vagy zeneművészeti főiskolán tanul, koncertmesterük – Hoós Andrea – hivatásos zenekari zenész, másik része pedig igen jól képzett amatőr. Mind közösségileg, mind zeneileg hasznos ez a találkozás. A kantáták technikailag igényesebb szólószerégeire és hangszerszólóira hivatásos zenészeket hívunk meg, itt törekszünk azonban arra, hogy lehetőleg huzamosabb együttműködés alakuljon ki e művészekkel.

F. G.: *Milyen rendszerességgel szolgál az ének- és zenekar istentiszteleteken, és milyen más zenés alkalmakon működik közre?*

B. G.: Körülbelül havonta, háromhetente adunk elő egy-egy nagyobb művet istentiszteleten. Ezek mellett nagyobb ünnepekkor kevésbé időigényes kórusműveket énekelünk. Így átlag kéthetente szolgál az énekkel.

Félévente egyszer az addigi munkát összefoglaló kis templomi hangversenyt is szerveztünk, persze ez így már nem liturgikus zene, de megvan ennek is a maga szerepe. Mind a zenészek, mint a gyülekezet zeneszerető rétege számára fontos és kedves ez az összegzés: jó látni a fejlődést, figyelmeztően kiemelődnek itt a zenei hibák, zsákutcák. Jó néha szemben állni a gyülekezettel, vállalni ezt a közvetlenebb kapcsolatot: kik is muzsikálnak a karzaton vasárnaponként.

Evangélikusságunkból adódóan az egyházi év legfontosabb ünnepe számunkra Krisztus halálának napja. Évtizedek óta központi feladat az énekkar számára is az erre való méltó emlékezés. Nagypénteken vagy nagyszombaton minden évben passiót éneklünk. Ha az azévi mű bele tud simulni a passióolvasásba vagy akár helyettesítheti azt (ilyen volt az elmúlt években Obrecht, Lechner és Schütz egy-egy passiója), akkor nagypénteket, ha szabadabb asszociációkkal meditáló (mint Telemann igen teátrális Lukács-passiója, vagy Haydn: A Megváltó hét szava... c. zenekari műve), akkor nagyszombatot választjuk.

F. G.: *Ezeket az alkalmakon kívül van-e a kórusnak valami sajátos szerepvállalása is?*

B. G.: Nem tudom, jól értem-e a kérdést. Ha arra vonatkozik, hogy ún. vendégszerepléseink vannak-e, akkor azt válaszolom, hogy nem sok. Az a zene, amit mi éneklünk (s talán szerényen hozzá kell tenni: ahogy mi énekeljük) saját gyülekezetünk liturgiájának része; nem érzi túl otthonosan magát koncertszerű alkalmakon, nagy közös „dalosünnepeken”. Lelkesülten próbálkoztunk mi is effélével, de nem igen találtuk helyünket. Ha külföldre utazunk, akkor is elsősorban testvérgyülekezeteinket látogatjuk meg, s az ottani istentiszteleteken énekelünk.

Feladatunknak érezzük azonban azt, hogy az ellenreformáció hatására puritanizálódott és azóta csak részlegesen helyreállt evangélikus liturgiát a mai gyakorlat számára új istendicsőítő módokkal tegyük elevenebbé. Ilyen az introitusok éneklése, vagy az evangéliumolvasás utáni motettaéneklés is, de a legjelentősebb a gregorián alapú vesperák bevezetése gyülekezetünkben a böjti időszakban, illetve a kórus nyári-téli „edzőtáborain”. (A vesperák újjáélesztésére történt már korábban is erőteljes kísérlet templomunkban: az ötvenes években *Sulyok Imre* és *Botta István* akkori másodlelkész – kik saját szakterületeiken jelentős kutatói a reformáció utáni évszázadnak – vezették be talán a budapesti evangélikus templomok közül elsőként a szombat esti vecsernyét, és néhány évig elevenen is tartották azt.)

Itt említem meg, hogy immár nyolcadik éve nyaranta két hetet töltünk Kálazón, egy apró Tolna megyei faluban, melynek németajkú evangélikus lakosságát 1946–49 között szinte teljesen kitelepítették. Árván maradt műemléktemplomokat igyekezzük megmenteni a pusztulástól kétkezi munkával, szervezéssel, gyűjtögetéssel és azzal, hogy használjuk a templomot.

F. G.: *Mennyire érzitek a gyülekezet vezetősége és tagjai részéről, hogy igénylik a zenét és megbecsülik azt?*

B. G.: Mind a lelkészeink, mind a világi vezetők igen bátorítóak, a gyülekezet felügyelője – *Kotsis Domokos* – ifjúkorában maga is énekkari tag volt, igényes zenehallgató és liturgiai kérdésekben eléggé közel állunk egymáshoz. A presbitériumnak tagja ma is – a két hivatásos egyházzenészen túl – négy énekkaros, no és még egy komoly szaktekintély: *Prőhle Henrik* zeneakadémiai professzor. A lelkészek is nyitottak s nem elfogultak a „próza igehirdetés” javára. Folytassam?

Ilyen körülmények között szinte már arra kell figyelniünk, nehogy magamutogatóvá, öncélúvá váljon tevékenységünk, hanem minél természetesebben és szervezettebben simuljon bele szolgálatunk a gyülekezet istentiszteleti életébe.

* * *

Pali bácsi

– Á, a lelkész úr... – mondta, mikor először beléptem a tamási evangélikus gyülekezet templomának kapuján. – Igen, éppen ideértem Pécsről, hosszú volt az út – kezdtem a beszélgetést... – Már két óra van, és már megyek is harangozni – mondta és elindult a padlásra kanyargó kis vaslépcső felé. Csak akkor vettem észre, hogy a kedves bácsi, aki fogadott, nem lát. Így kezdődött a kapcsolatom Pali bácsival, a vak kántorral. A meglepetés csak fokozódott, mikor a több mint 200 éves kis orgonához ült, miután megbeszéltük az istentisztelet énekeit és játszani kezdett. A század elején kiadott korálkönyv harmonizálásait játszotta a versszakok között kis közjátékkal. Nyugodt játékmód ez, alkalmat adva a kis pihenőre, levegővételre, torokköszörülésre, hiszen végig kell tudni énekelni az énekeket Isten dicséretére. Valahogy egy más világot idézett fel bennem, olyat, amelyet Karácsony Benő tudott teremteni könyveiben. Ahol fontosak azok az értékek, amiket őseinktől kaptunk, kapunk. Egy olyan világot, ahol nincs előbbreváló dolog az Isten dicsőítésé-

nél. Ahol nem kapkodás, az évről-évre újjáfogalmazott gondolatok, hanem az Isten Szentlelke és évezredes értékeink munkálkodnak. Hétköznapi megfogalmazásban vak volt, azonban azt hiszem jobban látott, mint a „látók”. Tudta, miért vállalta a hosszú kilométereket a vasúti töltésen gyalogolva, mikor lelkészével a szórványba indult, megható, volt mikor a temetőben kántorként elővette a Braille-írású énekesfüzetét és fejét felemelve harsogta az énekeket. Azt hiszem, hogy számára nem voltak mesterkélt krisztuskövetési problémák, ő Krisztusban élt és Krisztus őbenne. Ma is az első találkozás emléke van előttem, ahogyan csendesen, de mindenre figyelve állt a templomajtó mellett és örömmel köszönt, pontosan elvégzi a feladatát, melyet Isten számára kijelölt, és együtt énekel, együtt imádkozik a gyülekezettel, tehát velünk van...

Benkő Pál, a tamási evangélikus gyülekezet kántora 1995. augusztus 7-én, 50 éves kántori szolgálat után, életének 76. évében hazatért Teremtő Urához.

Johann Gyula

* * *

Uwe Karsten Gross Magyarországon

Október utolsó, és november első napjaiban Magyarországon járt *Uwe Karsten Gross*, német egyházzenesész, orgonaművész, a Herfordi Egyházzenei Főiskola nyugalmazott rektora. Több és többféle zenei szolgálata közül kiemelkedő volt október 29-i koncertje a Deák téri templomban. Az est sajátosságát a műsorválasztás adta: reformáció az orgonazenében. A művész koncertjét Bach Esz-dúr Preludium és fugájával keretezte. A két tétel között három Luther-korál feldolgozásait játszotta: Ein feste Burg ist unser Gott (Erős vár a mi Istenünk), Erhalt uns Herr bei deinem Wort (Tarts meg, Urunk, szent igéd-ben) és Vater unser im Himmelreich (Mi Atyánk, ki vagy mennyekben). Minden korálra három feldolgozást hallhatott a koncert közönsége. Elsőként mindig Samuel Scheidt korálját az ún. görllitzi tabulatúrából, majd egy-egy romantikus ill. modern feldolgozást: Reger, Mendelssohn, Gárdonyi Z., Gárdonyi Zs., W. Stockmeier és P. Eben műveit. Különleges élmény volt egymás után hallani, milyen zeneszerzői eszközökkel nyúltak a komponisták ugyanahhoz a korálhoz a XVII., XIX. és XX. században.

Uwe Karsten Gross orgonaestet tartott Szekszárdon is a protestáns gyülekezetek közös reformációi ünnepségéhez csatlakozóan. Teológiai hallgatók és gyülekezeti tagok okt. 25-én is hallhatták orgonajátékát a zuglói templomban rendezett zenés áhítaton. Itt a vasárnapi istentiszteleten is szolgált. A teológián pedig az órarendi egyházzeneórák keretében tartott két előadást.

Gross professzor az elmúlt évtizedekben több formában is támogatta a közép- és kelet-európai országok egyházzenejét. Többek között részben az ő támogatásával sok fiatal tanulhatott ösztöndíjasként a herfordi egyházzenei főiskolán. Mostani ittartózkodásának különös aktualitását az a kitüntetés adta, melyet a szövetségi vezetéstől kapott, s mellyel épp ezt a munkáját ismerték el.

Finta Gergely

* * *

Bach a Deák téren

Közismert, hogy a Deák téri gyülekezet Lutheránia Énekkara az ötvenes évek óta tudatosan felvállalta a Bach-művek rendszeres előadását. Évente hangzik el ebben a templomban Bachtól passió, karácsonyi zene és kantáták. 1990 óta pedig minden év júniusában a gyülekezet megrendezi a *Budapesti Bach Hétet*. A Bach Hét minden estjén kizárólag Bach-művek hangzanak el, nemcsak egyházi művek, hanem világi szóló- és kamaraművek is. A felkért művészek a Bach-interpretáció legjelesebb bel- és külföldi mesterei. Erre a tradícióra építve alakult meg 1992-ben a *Magyar Bach Társaság*. Az alapítók között vannak *Kamp Salamon*, a Lutheránia karnagya és *Záskaliczky Tamás* evangélikus orgonaművész.

A hetven kötetnyi Bach-mű azonban további lehetőségek keresésére készítette a Bach Társaságot. Egyrészt évente többször szerveznek a Deák téri főistentisztelet keretében kantátazenés istentiszteletet, amelyen egy-egy kantáta teljes terjedelmében előadásra kerül. Másrészt évente kétszer van úgynevezett „Bach-hétvége”, amikor 3–4 egymás utáni este hangzanak el Bach szóló- és kamaraművei. Egyik ilyen hétvége volt november 9–12-ig, amikor a Klavierübung mind a négy kötetét lehetett hallani a Deák téren. Az első kötetet, a csembalópartitákat *Horváth Anikó* játszotta. A másodikat, az olasz koncertet és a francia nyitányt *Péteri Judit* adta elő. A harmadik kötet orgonaciklus: a nagy Esz-dúr prelúdium és fuga keretezésébe illesztett 21 korálelőjátékot és négy duettet *Herbert Wulf* orgonálta. A Goldberg-variációk a negyedik kötetben találhatók: ezt *Dobozy Borbála* adta elő csembalón.

A Deák téri hagyomány szerint minden zenés áhítaton, koncerten rövid igehirdetés hangzik el, és az alkalmakat Miatyánk és áldás zárja.

Trajtler Gábor

* * *

Poraikból megelevenedett orgonák

Eddig sajnos sokszor kellett tapasztalnunk, hogy egyházunk orgonaállománya – több mint háromszáz hangszer – sajnos évről évre romlik. Egyre többről lehetett hallani, hogy megszólaltathatatlanok. Ennek az évnek az öröme azonban, hogy már használhatatlannak, olykor kidobandónak gondolt hangszerek újra megszólalnak. Pünkösöd hétfőjén történt a *büki* orgona újrafelszentelése (1892-ben épült, 8 regiszteres Angster-orgona). Az elhanyagolt állapotú hangszert Tarnai Endre budapesti orgonaépítő mester hozta teljes mértékben rendbe. – A *nagysimonyi* orgonát 1993-ban kétségbeejtő állapotban találtam (1883-ban épült mechanikus orgona, 6 regiszterrel). Az egyik felkért mester nem vállalta a javítási munkákat. Takács Péter pannonhalmi mester vállalta és sikerrel meg is szólaltatta a hangszert a benne talált sípok restaurálásával és síppótlásokkal. Igaz, hogy a gyülekezet egyelőre csak 4 regiszter beállítási tudott anyagiakat összeszedni. De ez a hangszer mégis nemesebb hangot ad, mint a helyette tervbe vett elektrium. – Szeptember 21-én vettem át a *váci* hangszert, amely a javítás előtt ugyan még nem volt használhatatlan, de az igényes kántori szolgálatot mégse tette lehetővé állapota. A műemléki elő-

írások szerint való restaurálási munkát a budapesti Aquincum Kft. igényesen végezte el. – A *nógrádi* orgonával azonban több baj volt. A Schäffer-gyártmányú pneumatikus hangszer (1932, két manuálos, tíz regiszteres) mind diszpozíciójára, mind szerkezetére nézve inkább kísérleti darabnak volt tekinthető. Ennek következtében mindig baj volt a működéssel. A múlt évben már nem lehetett rajta éneket kísélni, annyi hang nem szólalt meg rajta. Sípós István szekszárdi orgonaépítő vállalta a nehéz munkát: az orgona egész pneumatikus rendszerét a jól bevált kúpszelepelessé alakította át és a teljes hangszer rendbehozatalával egy pompás, jól működő, sokszínű orgonát adott vissza a gyülekezetnek. – A *nagybányai* orgona is a halálraítéltek között volt. Mint a legtöbb orgona, ez is abban ment tönkre, hogy nem játszottak rajta. Pedig egy szép, 12 regiszteres, két manuálos mechanikus hangszer volt (1895, Ország Sándor). A jól megépített hangszert gondos restauráló munkával teljesen vissza lehetett állítani eredeti állapotába. Újraavatása november 5-én történt, a gyülekezet legnagyobb meglepődésére. Hangját hallva ugyanis kiderült, nem is tudták, hogy milyen kincs birtokában vannak. Restaurálója Kormos Dániel várpalotai mester.

(Az 1995. évi püspöki körlevél 8. pontja rendelkezik a műemlék-orgonákkal és az orgonaalakításokkal kapcsolatos bejelentési kötelezettségből.)

Trajtler Gábor

* * *

A Deák téri Evangélikus Gyülekezet 1996. évi zenei programja

Január 28. 18 óra

Zenés áhítat, *Petr Sepl* – csembaló

Február 17. 15 óra

Zenés áhítat a Magyar Egyházzenei Társaság rendezésében

Február 25. 18 óra

Orgonazenés áhítat, *Kristófi János Zsigmond* (Nagyvárad)

Március 31. 18 óra és április 6. 18 óra

Bach: János-passió, *Lutheránia* – Magyar Szimfonikus Zenekar

Április 28. 18 óra

Gárdonyi Zoltán-emlékest

(születésének 100., halálának 10. évfordulóján)

Gárdonyi Zsolt (Würzburg),

Gárdonyi Zoltán Kamarakórus

Május 26. 18 óra

Zenés áhítat, *Weissenburgi Kántus*

Június 3–9-ig 18 óra

7. BUDAPESTI BACH-HÉT